Ч. 37 (11.37[illegible]). Львів, середа 20. лютого 1929. [illegible] Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11–12 гол. передполуднем. Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА Місячно: в краю 5·00 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 15 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 49-41. Друкарні 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Бути чи не бути.

Львів, 19. лютого 1929.

Черговим питанням сучасної Польщі є зміна конституції. Давно заповідана, з ріжних вихідних точок розглядана і навіть польською правицею ще перед травневим переворотом дискутована, — сьогодня після появи проекту Безп. Бльоку вона зависла примарою над суспільно-політичним життям Польщі. Конституційний проект ББ., не вважаючи на заповідь зміни конституції, все-таки був несподіванкою для польської демократії. Вона не вірила в „творчу силу" бебістів, не вірила в спроможність висування ріжношерстим проурядовим табором, спільного проекту, тому й його поява була ударом обуха по голові польської демократії. Розуміється, ліквідуючі парляментарну демократію тенденції проекту ще збільшили силу того удару.

Не диво, що спершу польська демократія навіть не могла здобутися на глибший віддих. Вона була не лише приголомшена, але й заскочена. Та після першого враження, обі воюючі сторони почали приготовлятися до рішаючого бою: проурядовий табор в обороні свого проекту, а демократичний до наступу проти нього. Після густої перестрілки в пресі перший більший удар наступив на „парляментарній арені між маршалками сойму й сенату.

З нагоди 10-ти ліття польського парляментаризму висловилися на устроєву тему марш. сойму Дашинський і марш. сенату Шиманський. Перший з них у формі обережно-нюансовій виступив в обороні парляментарної демократії, на перший плян висуваючи ідею компромісу і співпраці між урядом і парляментом. Польський парляментаризм має значні заслуги для будівництва польської держави, але й має свої недостачі, як: роздрібнення партій, недостачу вмілих компромісів між ними та вибуялість демаґоґії. Та ця остання недуга не є лише прикметою польських парляментаріїв, але й диктаторів, які находяться у важкому положенні і в боротьбі з труднощами. Демаґоґія не є складовою частиною означеного устрою, тільки понурою тінню надмірного загострення громадянської боротьби. Демократичний парляментаризм є конечною фазою конституційного життя Польщі. Поворот до іншого устрою був би шкідливим для Польщі. Єдиним виходом є компроміс між законодатною й виконавчою владою, щоденна, льояльна, щира ідея публичного добра, пересякнута співпрацею обох чинників влади.

Промова марш. Дашинського була справді незвичайно льояльна, як і вся діяльність цього політика на становищі провідника сойму. Цілий рік Ігн. Дашинський збивав собі капітал авторітету на становищі маршала сойму, намагався бути „mehr päpstlich, als der Papst selbst", все йшов на зустріч урядові, щоби могти виступити в характері медіятора між законодатною й виконавчою владою, між демократією й своєрідним фашистівським табором.

Ця спроба залагоди все наростаючого напруження, спроба щонайменше продовження істнуючої устроєвої провізорії й толерування законодатної влади — зовсім не повелася. Відпір прийшов негайно й нечайно з боку, з якого його найменше можна було сподіватися, а саме з боку маршала сенату проф. Шиманського. Віддавши поклін марш. Пілсудському, який 10 літ тому в руки парляменту склав повноту влади, марш. Шиманський підкреслив, що парляментарний устрій „*в принципі є для Польщі відповідним державним устроєм, що випливає з історичних пережиттів й задоволяє духову потребу виладування і виміни політичних і суспільних думок, потребу, конечну для характеру поляка. Є він теж у нас найвідповіднішим тереном до вирівнання суперечних народностевих інтересів*".

Як бачимо, в розумінні марш. Шиманського парлямент є лише допомоговою установою, якимсь вічем чи зібранням, на якому переводиться „виладування й виміну політичних і суспільних думок" та „вирівнується (?!) суперечні народностеві інтереси", а не законодатною інституцією, покликаною до вирішування цілости політичних, культурних і соціяльних питань. Проф. Шиманський з усею силою протиставиться так. соймовладству, вказує на боротьбу з начальником держави, валення міністрів, що впливало на розпучливий стан фінансів й обнижування міжнародного становища Польщі. На голову сойму звалює марш. Шиманський всі сім головних гріхів, „привати і нечесности", осуджуючи парляментарно-демократичний устрій, вважаючи його засобом, що веде Польщу до розстрою й упадку. Оферта маршала сойму не найшла відгомону не лише в уряді і колах, що стоять поза ним, але навіть зустрілася з різким, рішучо неґативним відношенням маршала сенату, себ-то представника, що стоїть на чолі другого, але однорядного зі соймом чинника законодатної влади.

Це все наглядно вказує, що про який-небудь компроміс і мови не може бути. Тут справу поставлено на вістрі меча, у всьому обємі висуваючи перед польською демократією гамлетівське: бути чи не бути! Досі польська демократія веґетувала в повній пасивности, всякими засобами, а головно софістичною діялектикою й тактичною компромісовістю ухиляючись від рішучого розіграння важкої партії. Вминути боротьбу, зберігти хоч би істнуючий ненормальний стан, а щонайменше відкласти рішаючий зудар на пізніше, до більш пригожих умовин — ось завдання ватажків тієї демократії, а між ними й завдання марш. Пілсудського. Але у відповідь почули вони важкі слова з висот проурядового табору: немає пощади для вас!

І польська демократія споважніння гідна мусить ладитися до боротьби, мусить стати в боєві ряди, мусить просто боронити свого істнування, якщо не хоче зійти з горизонту суспільного життя зі стемплем висортованого товару.

На парляментарній арені.

З СОЙМОВИХ КОМІСІЙ.

Справа закону про збори.

На конституційній комісії велася 14. ц. м. дальша дебата над законопроектом про збори. *Пос. д-р І. Блажкевич* боронив принципу свободи всіляких зборів без дозволу і зголошення. (Представник уряду погодився теж аби відбуття зборів не вимагало спеціяльного дозволу адміністраційної влади). Дальше пос. д-р І. Блажкевич виступав проти ст. 7. законопроекту, який дозволяє владі забороняти збори ще перед їх відкриттям з мотивів „публичної безпеки". Ця справа ще не рішена.

Справи інвалідів.

На засіданні інвалідської комісії д. 14. ц. м. *пос. о. Ганушевський* виступав в обороні інвалідів, позбавлених ренти лише тому, що короткий речинець для реєстрації і ріжні зовнішні умови не дозволили їм зголоситися при реєстрації. Дальше о. посол вимагав поширення закону на інвалідів, які воювали були по українській стороні в польсько-українській війні. У висліді дискусії рішено продовжити реєстрацію до кінця 1930 р., а щодо другої, порушеної о. Ганушевським справи, — відіслали внесок до підкомісії, яка взагалі займеться новелізацією закону.

Справа видачі послів.

Комісія реґулямінова й посольської незайманности радила 15. ц. м. над домаганнями міністерства справедливости видати судові послів Бітнера і Варського (комун.) та К. Вальницького (сель-роб. лів.) за їх демонстрацію на процесі Білоруської Громади у Вильні: названі посли скористали тоді з короткої перерви в розправі й виголосили привіти для обвинувачених. Рефер. пос. Подоський (ББ.) поставив внесок по лінії вимоги уряду, себто на видачу. Спротивився цьому представник Укр. Клюбу *посол д-р В. Загайкевич*, боронючи однаково принципу посольської незайманости, як і доказуючи безосновність урядової вимоги в даному випадку з мериторичного боку. Тому, що пропозиція референта на видачу послів не отримала більшости голосів, пос. Подоський зрікся реферату на пленумі, а передано його послові д-р Загайкевичеві.

З СЕНАТУ.

Справа Батятич.

На адміністраційній комісії сенату 13. ц. м. *сен. д-р А. Горбачевський* противився ставити справу кривавої події в Батятичах вже на найближче пленарне засідання сенату тому, що реферат сен. Домбського (Б.Б.) слід ще доповнити ріжними іншими даними. Цей внесок, як відомо, не найшов більшости, і справу Батятич мерщій переведено крізь пленум (14. ц. м.), де її остаточно похоронено.

Ст. Ґломбінський про два націоналізми.

На сенатській бюджетовій комісії в дні 14. ц. м. сен. Ст. Ґломбінський (Н. Д.) накинувся на українців, які буцімто — протеґовані урядовою політикою (!) — тероризують поляків і т. д. Ґломбінський доказував, що польський енdeцький націоналізм є будуючий, а український ундівський руйнуючий і тому мін. Складковський не повинен був ставити оба ці націоналізми один поруч другого. *Сен. А. Горбачевський* запротестував проти цькування на українців, доказав теж абсурдність твердження про „прихильність" політики теперішнього уряду до українців. Коли сен. Ґломбінський, кажучи про польсько-українську боротьбу за австр. часів, доказував, що поміж цими народами йшло до зближення, то цим твердженням він одночасно ствердив, що все таки боротьба поміж українським і польським народами триває не від нині. Цю боротьбу загострила світова війна з її наслідками, війна 1918/19 року і пізніша політика польських урядів. Українці станули на становищі права самовизначення, на якому стояли теж і поляки і це не є злочином. Тому й складена принципіяльна декларація при вступі до польських законодатних палат не управнює до репресій, до яких накликує сен. Ґломбінський.

За українські написи на залізницях.

На сенатській бюджетовій комісії 15. ц. м. при розгляді бюджету м-ства комунікації *сен. А. Горбачевський* пригадав утраквізацію написів на залізничних шляхах у кол. Австрії і зголосив внесення на введення двомовних, польсько-українських згл. польсько-білоруських написів на українських, згл. білоруських землях у Польщі. Домагався теж відповідних розпоряджень респектувати українську мову в службових звязках на залізницях. — На тому самому засіданні сен. А. Горбачевський боронив внеску на признання у залізн. тарифах значних полекш для перевозу залізницями штучних навозів, насіння та рільничих приладів; боронив теж внеску на підвишку платні залізничникам.

Ще про вибір членів Державного Трибуналу.

На засіданні повного сенату 14. ц. м. доконано, як відомо, вибору членів Державного Трибуналу. Справу складу Держ. Трибуналу управильнює виразно закон з 1923 р. і соймовий (сенатський) реґулямін, який каже, що вибори йдуть згідно з ключем, що обовязував при виборах членів до соймових (сенатських) комісій. На цій основі Український Сенатський Клюб, як найчисленніший після Б.Б., мав безумовне право десиґнувати до Держ. Трибуналу свого кандидата. Самі вибори є процедурою формального характеру, призначеною для надання морального авторитету членам Трибуналу. Не вважаючи на це, сенат відкинув голосами Б.Б. і правиці українську кандидатуру д-ра Вол. Охримовича і перевів до Державного Трибуналу трьох поляків. Проти нарушування обовязуючого принципу, виразно визначеного законом і звичаєвим правом, промовляв сен. А. Горбачевський, однак — очевидно — без реального успіху.

Ювилей С. Стадникової.

Театральна вистава і привіти.

Саля Музичного Інституту давно вже не бачила такого збору: була налита вщерть добірною публикою, святочно одітою. Особа симпатичної артистки стягнула всіх цікавих, що відтавна не бачили її на сцені і тих, що вважали своїм громадянським обовязком явитись на її вечорі.

Вечір складався з двох старих, так сказати, „клясичних" пес нашого побутового репертуару: зі „Запорожця над Дунаєм" і „Марусі Богуславки" і одної чужинної, ще більше клясичної, італійської „Мірандоліни", що ввійшла на нашу сцену вперше, завдяки „Малому Театрові" Курбаса в Київі.

Як це не дивне, а той старий „Запорожець", з якого знаємо нині майже напамять кожну пісню, кожну фразу і жест, ожив ще раз перед нашими очима завдяки самій появі Рубчака і ювилятки. Те саме можна сказати і про „Марусю Богуславку". Роля „Мірандоліни" була для п. С. Стадникової, здається, найкраща, а може тільки подобалась найбільше авдиторії, що бажала чогось погідного та веселого.

Весь вечір мав піднесений настрій і навіть довгі перерви, — необхідні при повній переміні обстановки на сцені зовсім непригожій для таких змін, — не зіпсували цього настрою на салі, де гості давно вже не бачили стільки своїх знайомих. Після 1-ої дії „Запорожця за Дунаєм" на сцені зібралась уся театральна дружина і ювилятку окружили її товариші по професії та коші квітів. Від „Кооперативи Український Театр" промовляв М. Рудницький, якого промову передаємо в фейлетоні. Від театральної дружини витав ювилятку сеніор наших акторів п. **Рубчак,** який своїми простими, щирими від серця словами витиснув сльози не тільки з очей самої ювилятки і зі своїх власних, але і не одному зі слухачів. Одночасно передав він їй від артистів срібну тацю зі срібними чарками — справді щедрий дар, коли зважити матеріяльні умовини наших акторів.

Після цього дир. Кооперативи п. Б. Янів прочитав деякі з телеграм і привітів, що наспіли на вечір. Прочитати всі або бодай більшість цікавіших не було змоги. Не вважаючи на те, що Львів був минулого тижня відрізаний від світа і що почтова та телеграфічна комунікація і досі не вповні налаДНана, п. С. Стадникова дістала гарний жмут привітів з усіх закутин української землі і від земляків на чужині.

З огляду на те, що ці привіти йшли на ріжні адреси і деякі з них прийшли (і приходять надалі) з великим опізненням, а наша редакція не могла їх досі дістати, список їх подамо в завтрішньому числі.

Після ювилейної вистави артисти театру та кількадесять гостей зібрались на вечеру у салях „Брістолю", де свято протяглось далеко поза північ. Товариська гутірка була переплітана поважними і веселими промовами, в яких віддавали присутні поклін талантові артистки від ріжних наших установ і у власнім імені та ділились своїми споминами, звязаними з карієрою ювилятки. Промовляли пп.: дир Б. Янів, дир. С. Федак, о. І. Туркевич, Ф. Федорців, В. Мудрий, А. Крушельницький, Л. Лепкий і П. Волосенко.

Учительські Краєві Зїзди.

II.

Педагогічно-науковий зїзд учителів середніх шкіл „Рідної Школи".

В днях 1. і 2. лютого радив зїзд учительства середніх шкіл „Рідної Школи" і то в одних справах як повний зїзд, у інших — поділений на секції. На повному зїзді виголошено три реферати й переведено над ними дискусію.

Директор **В. Кузьмович** виголосив основний теоретично-організаційний реферат: **„Мої помічення в справах організації навчання і виховання загально-образуючої середньої школи".** Опираючися на статистичному і цифровому матеріялі дрогобицької гімназії „Рідної Школи" за ввесь час її істнування, референт шукав рівноваги між вкладом громадянства у школу й між вислідом, який принесла гімназія за час свого істнування.

Референт дир. Кузьмович був дуже основний — якраз з огляду на цифрово-статистичний матеріял. Висновки — доволі песимістичні — хоч і оправдані статистикою, не зовсім певні для оцінки загальної праці шкіл Р. Ш. з огляду на те, що основувалися на матеріялі одної школи, в додатку такої, що тільки-що розвивалася, і з огляду на надзвичайно важкі післявоєнні відносини: матеріяльні й людського матеріялу.

Цей реферат — доказ самокритичного почуття референта, послужив у дискусії д-ру **І. Копачеві** до пороблення неприхильних висновків відносно шкільництва Р. Ш. Його висновки спростував з погляду становища „Рідної Школи" **д-р Макарушка,** заявляючи, що недопустимим було-б замикати якунебудь школу Р. Ш. через те, що вона не оплачується.

Другий реферат директора **Антона Крушельницького** був більш практично-організаційного характеру. Референт підготовлював своїм рефератом поставлення внесків у справі перестрою всіх староклясичних мужеських гімназій „Рідної Школи" **на гуманістичні** і дві **математично-природничі,** уважаючи, що західній вітці українського народу вистарчають староклясичні **державні** гімназії. Далі домагався референт заснування приватної **дволітньої педагогії Р. Ш. для** гімназійних абітурієнтів і врешті заснування **промислової школи** у Львові.

Референт зустрівся з деяким спротивом дискутантів, що противилися увільненню гімназій „Рідної Школи" від староклясичного вантажу (латини й греки із схолястичним способом навчання). На щастя треба зазначити, що у проводі „Рідної Школи" проявляється вже теж стремління до пристосування гімназії Р. Ш. до життя (реферат д-ра Макарушки і дискусія в комісії для перестрою шкільництва Р. Ш.) і можна сподіватися, що всі староклясичні гімназії Р. Ш. уступлять місця типам більш пристосованим до життя.

Таксамо важною є справа дволітніх вищих учительських курсів т. званої **педагогії,** в якій моглиб приготовлятися до учительської праці у вселюдних школах абітурієнти(-тки) ріжних українських гімназій. У звязку з переміною 8-кл. гімназій на 5-клясові (вищі) й приділення I.—III. кл. гімназій до вселюдних 7-клясових шкіл, справа фахової освіти вчителів вселюдних шкіл набирає великої ваги.

Справа-ж **промислової школи** має вже свою історію. Вона, здається, не уступить уже із сторінок преси й не припиниться серед деяких кол нашого громадянства, доки не дійдемо до її здійснення.

Третій реферат — проф. **Іл. Гриневецького** „Виховне значіння музики й співу" мав на меті вказати на потребу введення рівноваги між навчанням і вихованням, при чому це останнє повинно покористуватися таким важним засобом, як спів і музика.

Практичним доповненням цього реферату був реферат проф. **Я. Барнича** із Самбора, виголошений на зібранні **„Мистецької секції"** на тему: „Про шкільні підручники для навчання співу й гри на скрипці".

Взагалі дальша праця зїзду відбувалася в **секціях.**

В секції **історичній** виголосив **д-р Маркіян Терлецький** науковий реферат: „Навчання історії Старого Сходу і Греції в звязку з найновішими дослідами й розкопками". Цей реферат, незвичайно цікавий як інформація в сьогочасному стані питання про студії історії старинного Сходу, не задовольняв декого з учасників тому, що не займався методикою навчання старинної історії. Референт вказав у відповіді на інформаційно-науковий, не методольогічний характер свого реферату.

У фільольогічній секції виголосив реферат пр. **Антін Княжинський:** „Обовязкова і надобовязкова шкільна лектура". Референт подав при кінці реферату зразок канону шкільної й позашкільної української лектури, — при чому намагався матеріял шкільного й позашкільного читання зробити матеріялом досвідної праці молоді. Зустрівся він із спротивом прихильників староклясичного схолястицизму, для яких лектура є матеріялом для проведення **учителем** певних (обмежених) завдань (защіплення певних поглядів) — тим самим матеріял лектури не по-

---

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Імпровізована роля артистки.

(Слово на ювилейній виставі з нагоди 25-ліття сценічної праці С. Стадникової.)

Високоповажана Ювилятко!

Припала мені несподівана честь — чи не краще сказати приємність? — передати Вам нині від „Кооперативи Український Театр" поклін і найкращі побажання з нагоди Вашого свята.

Ви знаєте прегарно ролю ювилейного промовця. А що до ролі належить звичайно і текст, Ви знаєте також і його майже на память, мов текст найкращих своїх роль.

Якби Ви були письменницею, тоді з офіціяльною промовою не було би ніяких труднощів. Дати Вашого життєпису і видання Ваших творів, можна би перевести високолетною літературною характеристикою, а вона має ту дивну прикмету, що її мало хто перевірює, а ще менше хто слухає. Але біографія драматичної артистки це одна з тих закулісових тайн, про які важче довідатись, ніж про скількість її правдивих чи тільки добре заграних любовних драм і комедій.

Артистки не старіються для сучасників ніколи. Не лише тому, що вони мусять уже по домаганням своєї професії вічно відмолоджуватись на сцені. Артистка часто починає свою каріеру так вчасно, що заки її ровесники-журналісти зачнуть писати про неї, вона вже може святкувати свій 25-літній ювилей.

Пригадувати життя артистки? Навіщо торкатись такої неприємної теми в такий приємний день? Найясніші її моменти проведені на сцені, а її життя це життя створених нею креацій. Та і хто мав би сміливість оживляти словом ці креації? Кожний театральний глядач, що памятає Вас нині в якій небудь із роль за останніх 25 літ, не хоче, щоби йому псувати його безпосереднього живого вражіння.

Тому може найкраще було би нині сказати кілька слів про ту Вашу ролю, в якій Вас досі ще ніхто не бачив, до якої Ви не підготовлялись, в якій Ви не почуваєте себе зовсім добре — і хто зна, чи взагалі до неї надаєтесь. Це Ваша перша імпровізована роля ювилятки.

25-літні роковини, мов срібне весілля, домагаються бодай посрібленого волося. Ювилейне свято підходить особам, що відчувають на своїх раменах тягар літ, тягар своєї поваги і намагаються відограти ролю достойників. Куди Вам до такої ролі з Вашою скромністю, безпретенсіональністю і молодістю?!

Та що-ж? Український артист не може вибирати собі роль; він мусить грати все, що приносить йому гра обставин і часу; він мусить виявляти свій талант навіть у найбільше невідповідних для себе і несподіваних ролях. Мало хто знає, що одну з найкращих своїх роль Ви завдячуєте такій імпровізації. Коли покійна, незабутня Рубчакова виїхала раз підчас вистав нашого театру в Сокали нежданно на відпустку, Ви мусіли заграти замісць неї „Марусю Богуславку" та Ярину в „Невольнику" і завдяки цьому випадкові придбали дві прегарні ролі.

Тому може і нині неодин вертаючись із Вашого свята до хати, скаже собі нишком, що Ви виконали свою ювилейну ролю куди краще, як ті, що підготовлялись до них довгими роками і вважали ювилей одним із найкращих виступів свого життєвого репертуару. Хто зна, чи не єдині, які повинні святкувати свої ювилеї — це артисти. Є в нас богато причин для цього. Письменники, вчені або діячі, що хотять припечатати свою працю ювилеєм і підводять голосно біляси свого життя, часто розбуджують прикре почування: співчування. Актори єдині можуть ставати ювилятами у розквіті сил, а що важніше це єдині ювилянти, які сами можуть виповнити свій вечір. Актори єдині можуть зробити свій вечір цікавим самі виступаючи, тому, що не приневолюють інших говорити про них офіціяльних промов і сами не потрібують багато говорить про себе.

Цього заздрять Вам, Пані, нині всі робітники пера, які хотіли би діждатись свого ювилею. А ті, що знають один найважніший момент Вашого життєпису, а саме: що Ваші родичі передали Вам свій талант і свою любов до своєї невдячної та важкої професії, ті заздрять Вам нині ще чогось більше. Якби родичі наших робітників пера підготовляли своїх дітей до письменської праці так само як Ваші гляділи на Вас змалку з думкою про сцену, то ми мали би нині письменників після 25-літньої їхньої праці з таким самим погідним і щасним обличчам, як Ваше, коли Ви починаєте говорити про свою працю.

Ми, театральні глядачі, рідко коли думаємо про одну з найосновніших рис акторської психольогії, якій актор після довгих літ праці завдячує свою молодість і чутливу вражливість: він має змогу бодай на сцені жити іншим життям, запозиченим з уяви поетів і в ньому находити забуття про своє власне. Ви, Пані, належите до тих рідких талантів, які не розмежовують свого життя на сіру буденщину і ілюзію мистецтва. Ви жили на сцені своєю дійсною вдачею, а серед скрутної буденщини жили сценою. І тому Ваша власна буденщина, що не мала навіть стільки прикрас, скільки має їх артистка в оплесках і квітах, коли сходить зі сцени, ця злиденна дійсність циганського мандрівного шатра залишила Вам у споминах запоморочуючий запах екзотичних невянучих квітів.

Нехай-же завдяки Вам залишиться і серед нас, театральної публики, бодай один із таких сильних споминів, який мають досі ті, що на гімназійній лавці продавали нишком шкільні книжки, щоби могли Вас бачити на сцені — — нехай і нині завдяки таким споминам навчимося кохати театр так як Ви за те, що навіть, коли він найбідніший, він у силі доповнювати та прикрашувати нашу ще біднішу буденщину!

винен вириватися із **шкільного** варстату вчителя. Словом промовляли вони за обмеженням лек- тури до невеличкого числа книжок, які учні змо- жуть прочитати виключно тільки під проводом вчителя, забуваючи, що такий тісний провід учи- теля напр. при лектурі клясичної фільольоґії об- межується в більшости випадків до граматично- го розбору тексту і не може знайти застосуван- ня при навчанні українського письменства — живого письменства живої нації.

Це вже буде завданням секції україністів у- стійнити добір української лектури, яка моглаб стати матеріялом до всесторонної творчої праці молоді, кермованої майже непомітно досвідною рукою вчителя, який зможе і схоче сам станути в тіні, щоби тим краще підпомагати спроби роз- витку творчої думки молоді (розуміється від- повідно до рівня її віку й спроможности).

В **математичній** секції праця йшла довкола реферату проф. **Юрія Левицького:** „Навчання фізики в учительських семинаріях". Референт бажав би поставити лябораторійну працю при навчанні фізики в основу навчання — правда: з рівномірним узгляднениям теоретичної частини навчання. Рівночасно, числячися з неприготова- ністю наших шкіл до лябораторійної праці, на- магався дати із власного спостереження вказів- ки, як повести лябораторійну працю й у наших відносинах. У своїх внесках він прямував до об- меження матеріялу, дуже цінного — що правда — для фізика, але менш вартного для молоді, щоби замісць обкроєного матеріялу сильніше узгляднити як предмет навчання найновіші здо- бутки фізики й техніки, між іншим проміні ті- ла, радіотехніку, повітреплавство, новітнє мо- реплавство (підводні судна й дреднавти) і ін. Всі внески референта одобрено.

Крім того ухвалено домагатися зорґанізу- вання при „Учительській Громаді" секції мате- матично-природничої, відбути зізд математиків і природників підчас латинських Великодних свят та подбати про видання „Збірника фізично- хемічних вправ для семинарій і гімназій".

Врешті на зібранні **мистецької** секції виголо- шено два реферати: крім згаданого реферату Я. Барнича — реферат проф. **Ю. Буцманюка:** „Про виховання культурне й мистецько-естетичне".

В звязку з обома рефератами поставлено дезідерат до Головної Управи Р. Ш.: „Педаго- гічно-науковий зізд Р. Ш. признає велике зна- чіння у вихованні молоді предметам мистецько- технічної групи та закликає Головну Управу Р. Ш., щоб поручила управам усіх своїх шкіл від- повідно плекати ці предмети. В тій цїли навчан- ня тих предметів Головна Управа буде поручати виключно кваліфікованим силам, а дирекції шкіл подбають про відповідні робітні і салі вправ та поділ молоді одної кляси, що числить понад 20 учнів(ниць) на дві групи". Дальші дезідерати цієї секції були в справі шкільних підручників, курсу для вчителів вселюдних шкіл і в справі промислової (мистецько-промислової) школи.

Всієї програми зізду не вичерпано: відпав реферат **д-ра Турянського:** „Ідейність у шкіль- ному вихованні", як також у фільольоґічній сек- ції реферат **д-ра Велигорського:** „Про навчання української граматики".

Загальне враження із зізду — корисне. Зізд, що мав бути педагоґічно-науковим — був ним у всіх своїх секціях. На пленумі зізду висунули- ся організаційні реферати, як відгомін шукання „Рідної Школи" за новими цінностями в шкіль- ництві. Свої роздумування в цьому напрямку об- ґрунтував на цифровому матеріялі дир. Кузьмо- вич, на йогож теоретичних міркуваннях побуду- вав незалежно від цього реферату практичні ви- сновки дир. А. Крушельницький.

Зізд середньошкільного вчительства міг і повинен був сказати своє слово в організаційних справах — дальшу працю перестрою шкільниц- тва повинно повести те саме вчительство в круж- ках, що удержують середні школи й на загаль- ному зізді „Рідної Школи", даючи напрямні Го- ловній Управі Р. Ш.

Частина педагоґічно-наукова мала дорывоч- ний характер. Замало із центра підготовано ма- терія праці у секціях, щоби витворився суціль- ний образ зізду. Таку працю на будуче повинна проводити „Рідна Школа" враз із „Учитель- ською Громадою", — при якій творяться окремі фахові секції (є вже секція 1) україністів, 2) істо- риків, 3) географів. Намічені: мистецька і мате- матично-природнича).

Другою слабою стороною зізду було впле- тення в зізд загального зібрання „Учительської Громади", внаслідок чого станові справи пере- пиняли працю педагоґічно-наукового зізду. Такі два зізди можна лучити, але требаб призначити два перші дні на педагоґічно-науковий зізд — третій на зібрання станової організації. Бо тіль- ки в цей спосіб можна буде і добре підготовити педагоґічно-науковий зізд і перевести його по програмі.

Всеж таки й сьогорічний зізд, передаючи висновки своєї праці з одного боку Головній У- праві „Рідної Школи", з другого Секціям „Учи- тельської Громади", причинився чимало до о- живлення праці обох цих організацій.

К.

Французькі фільми.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, у лютім 1929.

I.

Тутешня поліція зробила облаву по нічних „льокалях" і дансінґах і посадила в тюрму цілу ватагу дансерів товариських **„danseurs mondains"**, які побіч танців займалися сильно ще й шанти- жами, кражіжами й переховуванням краденого. Чимало жінок, переважно вже трохи зрілих, бу- ло жертвами цих гарних молодців. Попікшися, ці пані мабуть будуть на будуче трохи обережні- ші, одначе подібні їм таки далі будуть вдаватися в хореографічні ідиллі з незнайомими молодця- ми, які й далі, при нагоді, тої самої ночі брати- муть їх стан, їх уста і їх ожерелля.

Поліційна облава дала привід до цікавого спостереження з ділянки психольоґії народів.

Всі товариські дансери, поведені в слідчу вязницю, — або „латинські брати", або балкан- ці... Іншими словами, вони всі чорняві й сма- гляві.

Американська письменниця Аніта Лус на- писала веселий і забавний роман під заголов- ком: „Чоловіки волять русявих". **(Gentlemen prefer the blondes)**. Можливо, що жінки — осо- бливо ті, що шукають розради в дансінґах — во- лять чорнявих. Наслідком чого переважна ча- стина тутешніх професіональних дансерів на- пливає сюди з Італії, з Еспанії, з Румунії і з Сер- бії, навіть з Арґентини, тай з інших країв, які пишаються типом чоловіків, який любий західно- европейським і північно-американським повіям — дарма, що багатим і з добрих родин. Ніколи не чувано, щоби такий професіонал танців був голяндець або швед: русяві не мають успіху в цій круговоротній карієрі. Прикро воно, але воно так...

Кожна раса, навіть кожна країна має в цьо- му вселюдному Вавилоні свою специяльність у злому; можливо, що й в доброму. Читайте ту- тешні ґазети, а побачите, що в Парижі: наші сер- дечні други (і, коли-б вірити нашим „справ- жнім" націоналістам, то й наші „союзники" про- ти „спільного ворога") визначаються в грабежах збройною рукою; бельґійці в обманствах фінансо- вих; американці — у видачах чеків без покриття; що анґлійки — клептоманки: німці розпущують молодих хлопців, то що, то що.

Очевидно, не вільно надуживати криміналь- ної статистики і робити несправедливі узагаль- нення. А все таки числа лишаються — числами.

II.

Тутешні судові розправи перед лавою при- сяглих в справах т. зв. пристрасних злочинів мають свою добре уґрунтовану славу в світі: во- ни довгі, архибалакучі і доводять до вислідів абсурдних. Не так воно в Анґлії.

Минулого місяця перед присяглими в Лі- верпулю став обвинений Кларк. Розправа не бу- ла довга.

Обвинений: — Буду боронитися як вину- ватий.

Президент: — Признаєте, що ви убили паню Сімпсон, вдову, і силкувалися вбити її дочку Ґледіс?

Обв.: — Так, пане.

През.: — Дуже добре. Час, це гроші. Така думка також панів суддів присяглих. Прочитаю вам засуд.

Провеслися монотонні слова - формули: „Засуджений на головну кару... повішений аж поки не настане смерть... Нехай Бог вас має в своїй опіці..."

Обв.: — Гаразд. Дуже дякую.

Все те тривало чотири хвилі і двацять сім секунд: так обчислили, своїми годинниками, ґа- зетні справоздавці. Це теж світовий рекорд, прав- да, дуже особливий.

Ніщо подібне тут неможливе. В Парижі карні розправи в пристрасних злочинах мають характер романтичних мельодрам, з безконечни- ми тирадами, з театральними ефектами, трохи не з теноровими сольоспівами: трошки крови і ба- гато слини.

III.

Анґлійські сусіди французи куди швидші й прозаїчніші. В недавно виданих „Записках пар- ляментарних" можна читати:

„З кінцем листопада 1916 р. адмірал Тітт! був назначений командантом фльоти на місце адмірала Джелліко. Така зміна в самому розгарі війни мала велике значіння. Виведено її в Пала- ту Громад в оськвій дебаті:

„П. Ашлі: — Чи є інші зміни в бюрі адмі- ралїції?

„П. Бальфур: — Так, будуть важні зміни.

„П. Белерс: — Чи будуть інші зміни у висо- кому командуванні?

„П. Бальфур: — Так, певне, будуть інші зміни, які будуть оповіщені в свойому часі".

Це все! Про одно з найважніших рішень в бритійській воєнній управі! Якби така подія бу- ла сталася у Франції, то викликалаб вона цілу повінь промов і тривала би днями цілими.

Ось на днях була тут предовга дебата над альзаським питанням. Вона тяглася десять днів. Сам Пуанкаре говорив щось чотири дні. А всі ті безконечні, повторювані і суперечні промови да- ли у вислїді резолюцію банальну й без змісту. Голосний тутешній гуморист і мораліст Вотель ось як уявляє собі ту саму дебату, переведену на анґлійський лад:

П. Пуанкаре: — Чи ви сепаратист?

Альзаський посол: — Так сказатиб...

П. Пуанкаре: — Відповідайте так чи ні?

Альзаський посол: — Ні.

П. Пуанкаре: — Це суттєве!... Все інше мо жна полагодити. Зрештою Франція ні трохи не хоче вам дошкулювати; вона хоче берігти ваші права і вас задоволити. Хочете зберігти церков- ний конкордат? Хочете користуватися місцевою самоуправою і автономією в рамках французької держави? Хочете далі вчити дітей німецької мо- ви? Буде по вашому.

Ні тутешні посли ні п. Пуанкаре так не гово- рили. Нема сумніву, що тутешні парляментарні дебати не доросли до рівня анґлійських парля- ментарних нарад. Одначе нема також сумніву, що з цих і подібних помічень не можна виводити загального висновку про „вищість анґльо-сак- сонської раси" — висновок, який був свого часу в моді навіть у деяких французьких колах. Бо є інші ділянки життя й національної діяльности, в яких французи на цілі гори перевисшають не- тільки анґльо-саксонців, а й всі інші культурні народи. Наслідком того ці „узагальнювання", ці клясифікації у вищість і нижчість — кульгають на одну ногу.

В безконечній черзі...

Друга розправа проти Василя Атаманчука й Івана Вербицького.

Промова обор. д-ра В. Старосольського

Якщо ми, оборонці, моглиб вибирати для на- ших підсудних орікаючий трибунал або лаву присяглих — ми вибралиб рішуче орікаючий трибунал, хоч він є звичайно більше строгий. Бо так, як ми є переконані про невинність обох об- винувачених, так був би про це переконаний і трибунал, що до того мусить мотивувати присуд, чого не робить лава присяглих, видаючи свій вердикт.

В цьому процесі заходить одна велика небез- пека. Цей процес не є *політичним процесом*. Він не має навіть нічого спільного з ним. Чому? По- літичний процес — це боротьба двох течій. Прав- дивий атентатчик не лише признається до своєї вини, але також мотивує свій вчинок політични- ми мотивами. Правда, обв. Іван Вербицький при- знався до шпіонажі, але за це засуджено його щев попередньому процесі. Тому нинішній процес є звичайним кримінальним процесом.

Ви, присяглі судді, знаєте вже також про те, що У. В. О. має ріжні реферати. Тому без сумні- ву можна твердити, що хто працює в одним рефе- раті, той не міг навіть анґажуватись у другому. А ми вже знаємо, що обв. Вербицький займався розвідкою, отже тимсамим він не міг бути атен- татчиком. На це нема не лише ніяких доказів, але навіть найменших познак. А всеж таки Вербиць- кий сидить на лаві обвинувачених.

Не буду аналізувати зізнань цілої великої плеяди свідків, хіба лише деяких, саме тих, які своїми зізнаннями обтяжують обв. І. Вербиць- кого.

Зазначу, що всі зізнання св. Жукова у слід- чого судді находяться в цілости в „Ґазеті Поран- ній". Це отже його репродукція.

Є один свідок, Качор, який твердить, що са- ме обв. Вербицький є вбийником, хоч тому рішу- че перечить другий свідок Яцко. Хтож такий св. Качор? Це один з убийників бл. п. Венклера, який навіть не завагався оплямити тим ганебним учинком одностріл поліцианта. Тому можна ду- мати, що його зізнаннями міг кермувати мотив, щоб „викриттям злочину" перечеркнути цілу свою вину і вернутися знова в ряди поліції. А знаємо, що подібні методи, щоб викрити викона- вців убивства кур. Собінського, приноровлював він також до Голіяна і Мариняка, які сиділи з ним під замітом убивства куратора. Зізнанням св. Яцка не можна не вірити і підозрівати його в прихильности до обв. Вербицького. Знаємо, що управа тюрми мусіла Яцка перенести з поччи-

ак строгого поведення з політичними вязнями, українцями.

Прок. каже, що зізнанням св. Стецюкової треба повірити в цілости або зовсім відкинути їх. Але він у них таки повірив. Вона тут плела такі нісенітниці, що прим. власник цукорні Стецький хотів її отруїти кавою. Якщо прок. їй повірив, то чому ще не потягнув Стецькова до відповідальности і не приказав його замкнути? Того прок. не зробив, бо не вірить таким сплетням. А чому іншим зізнанням св. Стецюкової вірить? Вона навіть підловила кілька вязничних листів (грипсів) Яницької. Я питаю, чому всі обтяжуючі докази зложила Стецюкова тут устно? Зробила це тому, що в тих грипсах не було абсолютно ніяких доказів вини обв. Вербицького.

Думаю, що про цих свідків більше не потребую говорити. Вони не можуть бути основою акту обвинувачення.

Супроти зізнань свідків п-і Гачевської і д-ра Цепельовського не можуть цілковито встоятися зізнання св. Гасмана. Але в дійсности Гасман сам навіть ніколи не казав, щоб возив двох молодих пасажирів дня 19. X. 1926 р. Ту дату їзди (19. X. 1926 р.) засуґестіоновано йому щойно при першім переслуханні на поліції, де стягнено Гасмана під замітом скорої їзди вул. Тарновського. Що воно так було, а не інакше, ствердив сам св. ком. Конарський. Про це свідчать найкраще самі вагання св. Гасмана при його конфронтації з обвинуваченими. І так коли обв. Вербицький при конфронтації з св. Гасманом дня 3. III. 1927 р. заявив, що не їздив дня 19. X. 1926 р. на вул. Тарновського — тоді св. Гасман завагався і не потвердив, що це було таки 19. X. 1926 р. Дальше неправдою є, щоб після прочитання нотатки в „Газ. Поранній" св. Гасман застановлявся, чи возив убийників. Бо тоді було йому льоґічно ясно, що він сам невинний і ніколи не возив дня 19. X. 1926 р. Тут на розправі запитав один присяглий суддя св. Гасмана, чи по повороті з тої їзди під віденську каварню не бачив він того вечера надзвичайних видань часописів, які повідомляли про вбивство кур. Собінського. Він відповів, що не бачив. А чи можливо, щоб у такому рухливому перехрестю вузлів і доріг, у тому живчику львівського життя, яким є площа біля „Віденки", міг св. Гасман не запримітити надзвичайного видання?! Св. Гасман вже тоді мусів би мати підозріння, що його пасажири вбили кур. Собінського. Тому я маю право твердити, що неправдою є, немовби св. Гасман возив 19. X. 1926 р. у критичне місце обох убийників.

Годі також не вірити зізнанням св. Арендя, який напевно бачив утікаючих убийників критичного вечера. Тому його зізнання є дуже важні. Хіба тільки глупа концепція з автом, яким нібито приїхали вбивники, не дозволяє прикладати ваги до зізнань цього свідка.

Алібі обв. Атаманчука є понад усякий сумнів доказане. Бо на основі зложених і відчитаних зізнань свідків нема найменшого сумніву, що обв. Іван Вербицький находився критичного вечера на другому кінці Львова, у себе дома. Якби зізнання свідків Балівського, Тютьківної і інших уважали ви навіть за односторонні, то цього не можна сказати про зізнання польки, св. Бориславської (Вайсаровичівної). Вона докладно зізнає, що обв. І. Вербицький був того самого вечера дома, як прийшов св. Балівський. А св. Балівського арештовано вже 20. X. 1926 р. Значить: вона мусіла бути у п-ства Вербицьких 19. X. 1926 р.

Доказом невинности обв. Вербицького свідчить знайдений у п-ства Вербицьких револьвер, який був іншого калібру, як цей, з якого стрільно вбило кур. Собінського. Якби обв. Вербицький був убийником, то хіба постарався би, аби дома не було ніякого *револьвера, або знайдено би той, яким убито куратора*. Вже цей факт вказує на те, що ні обв. Вербицький ні ніхто в домі Вербицьких не міг бути вбийником, що і льоґічно і психольоґічно є цілком ясне.

Про невинність обв. Вербицького свідчить дальше найкраще його душевний стан, який не змінився зовсім по дні 19. X. 1926 р. Це виходить з кореспонденції обв. Вербицького до нареченої Яницької, з якої поодинокі слова і вислови уважає прок. саме безпосереднім матеріяльним доказом вини обв. Вербицького в убивстві кур. Собінського. Але у відірвані слова може кожний вкладати такий зміст, який сам захоче. Тому ви, присяглі судді, не іґноруйте змісту цілої кореспонденції двох залюблених і без упереджень розглядайте ті відірвані слова разом з цілим змістом. Тоді переконаєтеся, що перші слова карточки з 19. X. 1926: „Не можу відважитися" не замикають в собі нічого страшного, тим менше плянування атентату на кур. Собінського. Бо те, що залюблений обв. Вербицький боїться починати прийнятим висловом оздоровлення любої дівчини — це стара пісонька боротьби в любові і любови в боротьбі. Зноваж слова листа з 17. X. 1926 р. („щоби було, якби я заїхав до Долини, а опісля на Стрий і Перемишль поїхав туди, де вже раз був (до Лодзі їздив у вересні), бо в противному випадку приїду до Тебе аж на ферії") — це не плян утечі, як думає прок. Бо чи можливе, щоби обв. Вербицький думав перед убивством куратора про те, що буде на феріях? Ні! Основа тієї переписки характеризується лише повною залежністю обв. Вербицького від Яницької. Про це свідчать найкраще слова листа обв. Верб-ого до Яницької з дня 22. II. 1926 р.: „Боюся зрадити найбільшу тайну", дальше... „Зраджу, але не скажи про це навіть Довгому" (Атаманчукові). Щоб булоб, якби той лист написав був обв. Вербицький 17. або 19. X. 1926 р.?! Прок. уважав би ці слова очевидно за признання до вбивства кур. Собінського.

Якщож переглянемо листи Яницької до обв. Вербицького, то переконаємося, що майже кожний з них носить не лише дату, але навіть означення години. Бо вони умовилися обоє навіть думати про себе в означених годинах. Тоді не буде хіба дивувати прокуратора, що дві картки обв. Вербицького з дня 19. X. мають означену навіть годину. А це хіба льоґічно і незбито доказує, що Яницька знала би про задумане убивство кур. Собінського. Але прок. навіть не підозрівав її про це. Ціла переписка між цими обоїма людьми кричить до нас, що день 19. X. 1926 р. не міг бути переломовим днем у житті обоїх залюблених, а це доказує найкраще, що обв. Верб-ий не міг бути убийником.

Акт обвинувачення побудований так, що на його основі або оба обвинувачені були убийниками, або ніодин з них. Цілу ту концепцію акту обвинувачення перекреслює лист обв. Верб-ого з дня 17. X. 1926 р. до Яницької, де він жаліється на обв. Атаманчука за те, що він поїхав до Долини без нього. Чи так може писати атентатчик, який навіть не знає, чи обв. Атаманчук є 17. X. 1926 р. у Львові, хоч оба мають за два дні нібито виконати атентат на кур. Собінського?! Якщо ті листи не є писані пізніше (того прок. навіть не перечить), щоб відтяжити вину обох обвинувачених — то це вже кричить голосно до неба, що вони оба є тут цілком невинні.

Також лист Михайла Вербицького до обв. Івана з листопада 1926 р. пророчисто говорить про невинність обв. Івана Вербицького. В нім брат Михайло подає обв. Іванові концепт листа до родичів Яницької до Америки, в якім обв. Вербицький думав просити руки їх доньки. Цей лист вказує хіба на те, що в житті обв. Вербицького абсолютно ніщо незмінилося. Зноваж дальший зміст того листу вказує, що обв. Вербицький рішився навіть зірвати з організацією і не займатися розвідкою, тому, що він стрінувся із закидом неробства від організації. Чи можливо, щоб такий тяжкий закид стрінув убийника кур. Собінського, до якого вона (організація) відноситься з тяжкими закидами, кажучи, що обв. Вербицький лінюхує і нічого не робить?

Тому обв. Вербицький не міг бути вбийником. Тому ви, присяглі судді, роздумайте добре над питанням вини, роздумайте без ніяких упереджень. Я на терезку ваги справедливости докидаю своє найглибше переконання, що обв. Вербицький невинний, невинний, невинний.

Сойм.

По тижневій перерві збирається дня 19. лютого сойм на наради. В звязи з цим скликали на 18. лютого 7 сойм. комісій. Крім того радитимуть клюби польської лівиці. Клюб ППС має постановити, чи підпише внесення „Визволення" на потягнення мін. скарбу Чеховича до конст. відповідальности. Коли внесення здобуде вимагану скількість підписів, поставлять його в соймі.

Мін. Чех-вич подався до димісії.

Міністр скарбу Чехович зложив 18. лютого на руки прем. Бартеля просьбу в справі димісії в звязи із закидами, зробленими йому в соймі, де його обвинувачували, що переступив бюджет і не предложив соймові додаткових позицій. Прем. Бартель сказав, що просьба мін. Чеховича не може бути узгляднена, бо в цій справі є солідарні всі міністри разом із шефом.

Парцеляція.

У „Деннику Законів" поміщений розпорядок ради міністрів, який устійнює парцеляційний плян на 1930 р. На основі того пляну у львівськім воєвідстві спарцелюють 7000 га приватних ґрунтів, у станиславівськім воєвідстві 6000 га, а в тернопільськім 9.000 га. Від тих скількостей треба відраховувати ґрунти вже розпарцельовані.

Від 20. лютого наука.

З угілля, яке прийшло до Львова, приділили держ. школам отоплення, тому можливо є зачати науку наново. Кураторія шк. львівської округи зарядила, що наука в гімназіях, семинаріях і фахових школах зачинається 20. лютого (середа). Отопити шк. салі мають уже у вівторок.

В четвер буде правильний залізничий рух.

Покищо залізничі власти опанували в части положення на завіяних снігами шляхах. При помочі війська можна буде зовсім опанувати положення. Сподіються, що до четверга привернуть уже правильну особову та товарову комунікацію.

Ліґа Націй в обороні нац. меншостей.

Бюро Вольфа повідомляє з Женеви, що ген. секретаріят Ліґи Націй видав брошуру „Оборона мовних, етнічних і релігійних меншостей Ліґою Націй", якої метою є влекшити дискусію над справою меншостей, передбачену на березневім засіданні Ради Ліґи. В брошурі є виїмки й акти Ліґи Націй у справах меншостей; складається вона з трьох частей: 1) резолюції Ради Ліґи, 2) виїмки зі звітів із засідань Ради, 3) резолюції та звіти зборів Ліґи.

Литва, СРСР і Вильно.

Дня 18. лютого большовицький посол Антонів-Овсієнко вручив президентові Литви свої повновласти. На авдієнції пос. Овсієнко в промові сказав м. і., що буде старатися закріпити приязні взаємини між СРСР і Литвою, оперті на договорах з 1920 і 1926 рр. Президент Сметона у відповіді згадав також названі договори та сказав, що Литва як і СРСР доцінюють добрі взаємини, витворені між обома країнами та пригадав, що ці договори означили литовський кордон із столицею Вильном.

Реконструкція каб'нету ЧСР.

Є чутки, що небаром треба сподіватися частинної реконструкції чехословацького кабінету. Уступлять міністри: залізниць, справедливости й уніфікації. При цьому змінився би й склад урядової коаліції. Вістку цю потверджує лист мін. уніфікації Ґазіка до партії словацьких народовців, у якім сказано, що незадовго подасться до димісії.

Хто зрадив плян ґен. Ґренера?

З Берліна повідомляють, що там перевели домашню ревізію в п-і Валентін і переслухали її у поліції в звязи з тайним меморіялом міністра ген. Гренера, який помістив „Ревю оф Ревюз". П-і Валентін є польською горожанкою зі Львова. Вона була співробітницею Штреземана і секретаркою місячника „Норд унд Зід".

Троцький просить у Німеччини права азилю.

Більшовицька преса оголосила такий комунікат: Троцького виселили з СРСР за протибільшовицьку діяльність згідно з постановами спец. конференції при держ. політбюрі. Сімя Троцького, згідно із своїм бажанням, виїхала разом із ним.

Президент німецького парляменту Лебе дістав із Царгорода від Троцького телеграму, в якій покликуючися на свіжу президентську промову, виголошену в райхстазі 6. лютого ц. р., звертається до царгородського німецького консуляту з проханням позволити йому приїхати у Німеччину. През. Лебе відіслав цю телеграму до нім. уряду. Промова, що на неї покликується Троцький, була виголошена з нагоди 10-их роковин ваймарської конституції. Є там уступ про лібералізм нім. уряду у відношенні до політичних партій. Відповідаючи комуністам през. Лебе сказав тоді, що може прийти хвиля, коли нім. уряд дасть Троцькому азиль.

Продовження відпустки Чічеріна.

Рада нар. комісарів постановила продовжити закордонну відпустку нар. комісаря закорд. справ Чічеріна аж до липня 1929 р.

По широкому світі.

Анґорський парлямент прийняв проект закону, згідно з яким турецьким урядовцям не вільно женитись з чужинками. Урядовці мін-ства закордонних справ, війни та маринарки, жонаті з чужинками, мусять зголосити свою димісію.

Англійський уряд має намір скликати конференцію в справі морського розброєння.

Підчас міських виборів у Болгарії державні партії скрізь дістали більшість.

Президентом німецької Ліґи Мира вибраний відомий пацифіст генерал Шенах.

У Вашинґтоні прийняли новий проект про імміграцію, який дозволяє візд усім спеціялістам, ученим, промисловцям і мистцям.

У робітничих англійських колах є звістки, що Болдуін має намір призначити вибори до парляменту на 2-го травня, щоби опозиція була зо них непідготовлена.

Дивогляди.

Кухарки хотять правити.

В чужинній пресі бачимо фотоґрафію маніфестації влаштованої в однім із більших міст України кухарками. Юрба жінок несе величанський прапор-плякату з таким надписом: „Як казав Ленін, кухарка буде мати змогу навчитись керувати державою“. Українські кухарки, які, як відомо, так чудесно вміють варити борщ, таки трохи переборщили погляди Леніна.

„Що це таке?“

У варшавськім „Пшедсвіті“ появилась 16-го п. м. стаття підписана інж. Морачевським п. з. „Весела дискусія“, з якої подаємо дословно таке місце:

„Пан Шапіра, співробітник „Роботніка“, візвав святочно, щоби я покинув кабінет, тому, що на його думку п. міністр скарбу Чехович в імені всього уряду відпекається в соймі етатизму, як чорт свяченої води. Тому він гадає, що мої погляди на етатизм зустрілись з рішучим спротивом усього уряду, що я тому програв і тому я повинен з уряду виступити. Дуже люблю кожаного жартуна Шапірку. А проте не беру трагічно його статті, хочу його переконати. Тому охотно порозмовляю з вами, пане, ось у такім діяльозі: „Чи Ви читали мої статті про „етатизм“ у „Пшедсвіті“?“ — Ні. „Чи знаєте соймову промову міністра торговлі та промислу з 4. лютого?“ — Ні. „Чи Ви розуміли соймову промову п. міністра скарбу з 8. лютого?“ — Ні. „Чи Ви робите висновки з невідомих Вам преміс?“ — Так. — Отже полагоджусь з Вами так само, як Олександер Фредро дав собі раду з тим жартуном, що дав йому загадку „Що це таке? Сурмач і барабанщик пішли до кухні, оба спухли(!) другото, той того ганьбить, тамтому дає третього. Сурмач із барабанщиком! Що це таке?“ А Фредро не надумуючись ляпнув: „Возьміть те все в куру, поцілуйте мене четвертого в д...“ А під цією статтею є редакційна замітка, що коли автором статті в „Роботніку“ підписаної таємними буквами С. К. не є п. Шапіро, а хтось інший, тоді може зробити особисто те, що радить А. Фредро.

Як бачимо, рівень дискусії неабиякий. Над такою статтею можна би сміло дати заголовок „Що це таке?“ і розписати конкурс на загадку між читачами

Новинки

— **З Українського Наукового Інституту в Берліні.** Українське Академічне Товариство при Українському Науковому Інституті в Берліні влаштувало два дальші прилюдні виклади, а саме дня 14. грудня 1928 відбувся виклад д-ра К. Чеховича п. з. „іФльософія техніки“. Актуальність теми та оригінальне її опрацьовання прелеґента стали приводом живої дискусії, в якій вичерпуюче обговорено загально культурні проблеми ролі техніки в матеріяльному і духовому житті сучасности. Дня 7. лютого 1929 викладав д-р Д. Оляничин про „Поняття імперіялізму“. Подавши короткий історичний перегляд імперіялістичних змагань ріжних епох і народів, прелеґент старався визначити ролю та місце імперіялізму на українському ґрунті.

— **Ріжні вістки.** Летун Ліндберґ, що дійшов в Америці до виїмкових почестей, жениться 21. травня з донькою американського посла в Мехику. — В Англії зростає постійно грипа; число смертельних випадків за тиждень подвоїлось. — Між Льондоном і Варшавою завели постійну телефонічну комунікацію. — У Москві почалась 15-го п. м. кампанія за „двома тижнями ощадности“. — У південних районах Австралії почались великі повені. — У Буенос Айрес згорів гараж з 1000 автами. — У Дортмунді арештували банду вломників з 22 особами, що має на совісти 235 злочинств і грабіжей. — На відділ держ. банку в Ленінграді напали бандити, застрілили касієра, зранили двох урядовців і забрали 100.000 рублів. — В околиці Линцу найшли підчас водопровідних робіт золоті та срібні монети закопані в землю ще підчас 30-літньої війни; є там 19 дукатів з 1589 р. — У Кракові промувалась на „д-ра фільософії“ одна черниця-феліцянка.

— **Рідкий талант.** У Парижі помер на грипу в 59 р. життя небуденний талант. Ним був офіціяльний перекладчик франц. міністерства закордонних справ Камерлінк. Підчас дипльоматичних конференцій він умів перекладати цілі промови з чужинної мови на французьку і навпаки, не записуючи їх, а памятаючи. Він передавав не тільки слова, але й зміст з деякими нюансами, наслідуючи тон і міміку промовців. Камерлінк виступав як офіціяльний перекладчик на всіх конференціях амбасадорів і знав усі дипльоматичні тайни, які зберігав з виїмковою дискретністю.

— **Самогубство професора.** Застрілився професор оксфордського університету Невіль Форбс що 19 літ викладав російську літературу. У листі залишенім він каже, що причиною його вчинку була безвиглядна недуга.

— **Надто швидка слава.** Розпорядком московського Центрального Комуністичного Комітету місто Троцьк, Самарської округи, назване кілька літ тому в честь Троцького, тепер буде називатись Чапаєвськ. При масовім перехрещуванні міст у Радянськім Союзі іменами сучасних комуністичних діячів, ми висловлювали свій сумнів: що буде, коли вони одного дня стануть „неблагонадьожними“?

— **Дрібні вістки з СРСР.** Секція наукових працьовників у Ленінграді рішила виключити академика Щербацького за „реакційність“. — У Москві хвилюються від звістки, що є проект передати східно-китайську залізницю (Китаю) під контролю Японії. — У звязку з 50-літтям оснування партії „Народня Воля“ в Петербурзі в Михайлівськім суді, недалеко місця, де вбили Олександра II., поставлять бронзовий бюст Желябова. — К. С. Станиславський видужав і їде на франц. Рівієру. — У Москві помер у 79 р. життя основник у 1875 р. великої театральної видавничої фірми та бібліотеки С. Ф. Разсохін. Він видав перші твори майже всіх драматурґів, починаючи від Островського. — 20-го березня у „Большом Театрі“ святкуватимуть 40-ліття сценічної праці артистки „Малого Театру“ А. А. Яблочкіної. На ювилейну виставу вибрали „Марію Стюарт“. — Московський „Художественний Театр“ припинив проби песи „Бег“ М. Булгакова, автора „Днів Турбіних“, тому, що песу заборонила цензура.

— **Карнавал умирає.** 12-го лютого це славний для Парижа день т. зв. „Марді ґра“, початок карнавалу. Що-ж стверджує цьогорічна преса? Не лише морози, але вже війна вбили стариннний звичай вуличних карнавалових походів і забав. Нині „марді ґра“ відріжняється на вулиці лише трохи живішим рухом. Дивоглядні маски шезли. Ті, що висять за виставками крамниць, ждуть даремне на покупців. Пять літ тому префект поліції з гігієнічних оглядів заборонив продажу конфетті і цим завдав смертельний удар карнавалові. В одному париському денникові находимо з цього приводу таку картинку: „у полудне, коли на „Ліонській“ залізниці сунуть лавою пасажири, на пероні появився мальовничий капітан. На грудях воєнний хрест, ордер почесної леґії“, ріжні медалі. Всі зглядались на нього, але не мали часу затримуватись. Він зійшов до підземельної залізниці і там сів на лавочку, але не сідав на поїзди. Тоді двох поліцаїв попрохало його показати їм свої документи. Він утратив свою самовпевненість і заявив, що він безробітний і бездомний. „Як ви важились убрати ордери і військовий мундір?“ „Нині-ж „марді ґра“, а в цей день вільно, закон не забороняє“. І справді, коли десятки тисячі переодягались, місто подобало на карнавалову салю; тепер, коли цього ніхто не робить, такого чудака мусіли відвезти в поліційний комісаріят.

— **З тайн науки.** Смертельну отруту вужа-хобри вживає тепер ню-йорський лікар Адольф Монелесер як екстракт для суровиці, щоби нею лікувати епілепсію. Монелесер уживав її вже кілька літ з великим успіхом при нервових недугах. Він спроваджує виїмково їдкі змії з Бразилії для своїх дослідів.

З театру.

Великий Міський Театр: „Борис Ґодунов“, опера Мусорґського.

Опера Мусорґського „Борис Ґодунов“, написана ще в р. 1874 і виставлена раз в Петербурзі, викликала вельми проблематичні, суперечні враження публики і на довший час відійшла з репертуару. Шойно по смерти автора, перероблена і переінструментована наново Рімським-Корсаковим, стала ця опера з поводженням виставлятися на російських, а навіть на заграничних сценах. В останніх роках в Зах. Европі (у Франції і в Німеччині) являлася навіть тенденція видати й виставити цей твір у первісній, оригінальній концепції композитора, одначе сильні протести проти перерібки Корсакова, яка, мовляв, скривила оригінальні риси музики Мусорґського, припинили реалізацію цеї думки. Квестія ця покищо не рішена й опера дається наразі далі в обробітці Рімського-Корсакова, якої інструментація все таки без порівнання краща, ніж інструментація оригіналу. (Перерібка сягає не так дуже то глибоко, обмежуючись більше до счеркнення деяких подробиць та до переставки деяких сцен, а навіть двох останніх дій). В такім виді вона виставлялася і у Львові на сцені міського театру перед війною і ось тепер як премієра в цім сезоні.

„Борис Ґодунов — це найбільше національна російська опера, в якій з одного боку найкраще відбилися всі найхарактеристичніші прикмети московської душі, а з другого боку найбільш натуралістичні, а навіть веристичні риси музики Мусорґського, які й зєднали йому сьогодні в західній Европі імя і славу першого европейського модерніста в музиці. Головна сила цеї опери у збірних народніх сценах, таких, як перед Кремлем із процесійно-колокольними ефектами, або як у передостанній (в оригіналі: останній) дії, де змальовані геніяльно дикі інстинкти товпи з різко контрастуючими ліричними моментами. Годі недоглянути в опері також впливу стилю Ваґнера, якого першим піоніром став саме в Росії Мусорґський своєю девізою: „Нема в музиці краси, коли нема виразу“.

Оперу виставлено у Львові старанно — очевидно по силам. На жаль, Плонський як цар Борис ні голосово ні сценічно не дуже то доріс до трудного завдання. Те саме треба сказати теж про всі головні партії опери, які повинні визначуватися перш усього живловою силою і жестом, або натуралізмом. Під цим оглядом ще найкраще вийшов п. Цопот як бродяга-чернець і п. Плятівна у невеликій зрештою ролі Марини Мнішек.

Ч. В.

З судової салі.

За організування нападу на консулят СРСР у Львові.

В понеділок дня 18. лютого ц. р. відбулася цікава розправа проти 21-літнього токаря Володимира Чоловського, гр.-кат., обвинуваченого за заколочення публичного спокою (орґанізацію нападу на консулят СРСР у Львові). Розправі проводив радник Завістовський, обвинувачував прок. Яніш.

Обв. Чоловський не мав ніякого оборонця.

Акт обвинувачення каже, що обв. Чоловський, молодий токар, що скінчив IV-ту кл. ґімн., намовив двох хлопців, Карпа і Сою, розношиків пакунків з головного двірця, і заплатив їм по 50 сотиків на те, аби вони вибили в консуляті СРСР при вул. Набеляка вікна, кажучи їм, що в тій віллі мешкає ненависний йому студент унів. Ґеллер. Але оба хлопці задзвонили до консуляту і довідалися від секретаря Павла Садовського, що там живе консуль, а не студ. Ґеллер. Тому оба хлопці втікли до сіней камениці при вул. На Байках 9. Обв. Чоловський, який мав тоді на голові польську академічну шапку, натягнув під консулятом чорний кашкет і подався й собі за обома хлопцями до тої камениці. В тім моменті надійшов з міста сторож Андрій Дейнека, який про все довідався від хлопців, замкнув входову браму і повідомив поліцію. Між тим надійшов мешканець тої камениці Ваґнер і тоді один хлопець утік, а обв. Чоловський старався також чкурнути і мимоволі вдарив ліктем у живіт сторожа.

За це відповідає нині обв. Чоловський по думці § 9. 85 б. і 98 перед трибуналом. Обв. Чоловський признався до вини і боронився тим, що він як ярий націоналіст, ненавидить большовиків за їх насильства і тому хотів вибити вікна в консуляті СРСР у Львові. (Як довідуємося, обв. Чоловський, будучи в ґімназії, кольпортував християнсько-католицькі журнали „Поступ“ і „Наш Приятель“).

Переслухані свідки, хлопець Карпо і сторож Дейнека, потвердили основу акту обвинувачення. Зізнання інших свідків перечитано. Цікаво, що ніхто з консуляту СРСР у Львові не явився на розправі. Навіть не прийшов свідок Павло Садовський, секретар консуляту, якого зізнання також відчитано.

По нараді трибуналу **засуджено обв. Чоловського на 3 місяці тяжкої тюрми** по думці §§ 9, 85 б. і 86, зачисляючи йому до кари слідчий арешт від 8/XII. 1928 року. Решту кари завісив йому трибунал на 3 роки. Обв. Володимира Чоловського випущено зараз на волю.

Два інші процеси, а саме проти 30-ох селян з Тернопільщини, обвинувачених за державну зраду (комуністична пропаганда) і проти селян з с. Гребенне пов. Рава Руська, за страйк, відсунено аж до другої каденції, тому, що не явилися свідки з причини перерваної комунікації зі Львова.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Д-р Олександер Кулачковський.

В доповненні посмертної згадки про бл. п. **д-ра Олександра Богдана Кулачковського**, поміщеної в 29. ч. „Діла“ з 8. лютого ц. р., годиться подати ще точніші дані про життя й діяльність Покійника, хочби з огляду на великі його заслуги на віденськім терені, де пережив повних 35 літ.

Вже як слухач прав у віденськім університеті Кулачковський живо інтересувався народніми справами і брав дуже діяльну участь в житті студентського товариства „Січ“. По скінченні прав та осягненні докторату посвятився первісно адвокатурі у Відні, а бачучи, що українська, досить численна громада не мала ніякої орґанізації, дав почин до заснування першої такої орґанізації, товариства „Родина“. Колиж через непорозуміння з „рускими“ членами „Родина“ не розвивалась і занепала, був одним з основників „Кружка Земляків“, який вже по війні перемінив назву на „Українську Бесіду“. Покійний брав завсіди живу участь у цих товариствах аж до часу, поки не став западати на здоровлю. Якийсь час був також заступником сеніора Братства св. Варвари.

Одначе безперечно найбільшу заслугу положив він як редактор українського тексту австрійського „Вістника Державних Законів“ від р. 1896 до 1918. Хоч Покійник, як людина чистого характеру, основного правничого вишколу й освіти, як добрий бесідник і знавець німецької мови міг заняти в адвокатурі дуже визначне і незалежне становище, хоч якийсь час усміхалась йому можність приняти предложення референта в міністерстві внутрішніх справ у Відні і скора урядница карієра, — він відказався від того, а пішов слідами свого старшого брата, бл. п. Ярослава, директора „Дністра“, і посвятив своє життя на службу свому народові. Двацять двома томами українського тексту „В. З. Д.“ уплів він собі невянучий вінець слави, доказ невсипучої праці на ниві української правничої словні. З молодечим жаром забрався він до студіювання народньої мови і працював над тим ціле життя та довів до такого знавства, яким може похвалитись мало хто з наших правників. Щоб оцінити велич праці Покійника, треба переглянути ті 22 томи його „Вістників“ і порівняти з їхже німецьким текстом. Велика шкода, що не довелось Покійникові докінчити розпочате по розпаді Австрії діло і скласти словарець правничих висловів на основі своїх „Вістників“.

Подібно і друга його праця з часів по розпаді Австрії не діждалась друку. Рукопис українського перекладу карного закону, донині в Галичині обовязуючого, є в переховані дружини Покійного, Олени з Зубрицьких. Той переклад предложив був Покійний в р. 1922 кодифікаційній комісії ЗУНР., яка у Відні приготовляла проєкти законів для ЗУНР. і перевела була дискусію над предложеним перекладом.

Вкінці годиться згадати ще про одну заслугу Покійника для народу. Інтересувався він завсіди публичними справами, часто дописував до українських часописів про події парляментарні та про інші загальні справи, що дотикали нашого народу. А мав він нагоду до орієнтації в кождочасній політичній ситуації, бо безперервно стикався з послами з Українського Клюбу у Відні, яким, як знавець німецької мови, все радо помагав при укладанні всяких запитів (інтерпеляцій) і внесків, а навіть промов.

Нехай-же буде легкою Покійнику земличя на чужині!

А. Д.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський театр:

Вівторок 19-го, г. 7·30 веч. „Таємнича дама“, оперета (90 прц. знижки).

Середа 20-го, г. 7·30 веч. „Бродвей“, гостинний виступ Модзелевської.

Четвер 21-го, г. 7·30 веч. „Борис Годунов“, опера Мусорського.

Кіна.

„Аполльо“: „Тайний курер“.

„Лев“: „Роман панни Опольської“.

„Оаза“: „Блакитні ночі“.

„Палас“: „Гробниця великого кохання“.

„Фатаморгана“: „Жінки на ховзькій дорозі“.

Добро „Просвіти“ — це добро цілого народу, а зокрема кожного з нас.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

— Львів і Львівський повіт. Позір! Пригадуємо, що І. Загальні Збори Повітового Союза Кружків „Рідної Школи“ на місто і повіт Львів відбудуться у вівторок дня 19. лютого 1929 року о год. 3. згадно 4. пополудні в бібліотеці „Просвіти“ у Львові, Ринок, ч. 10. II. поверх. — **Головна Управа „Рідної Школи“.** 1464 1—1

На високій школі вет. Брно на Мораві одержали в зимовім семестрі 1928/29 шк. р. диплом ветер. лікаря Василь Зелений зі Львова. Василь Ожоган з Королівки пов. Заліщики. Дня 9. II. 1929 р. на тійже школі був промований на Д-ра вет. мед. Іван Левицький з Добротвора пов. Камінка Струмилова. 1—1

Комітет Допомоги Українським Політичним Вязням складає отсим щиру подяку Комітетові уряджения концерту дня 22-го січня 1929 року в Золочеві за жертву на допомогу українським політичним вязням в сумі зол. 33·61, та Кружкові Української Молоді в Золочеві за жертву в сумі зол. 91·85. 1—2

Надзвичайні датки на потреби „Рідної Школи“ зложили ВП. П.: Екзекутива Ради Службовиків „Дністра“ у Львові 25 зол. замісць вінця на домовину бл. п. Товариша емерита Болеслава Кушніренка; Українська Студентська Громада в Варшаві 25 зол. з нагоди вінчання членів громади п. Оксани Пирогової з п. Володимиром Бачинським; М. і С. Стефанівські Львів 10 зол. місто ґратуляційної телеграми в день вінчання п. Софії Охримович з п. Андрієм Сенютою, яке відбулося в Бібрці дня 9. п. м.; Іван Харчишин, Миколаїв 10 зол., як збірку на весіллі Івана Гурецького з п. Марією Дубик в Жидачеві; Никифор і Марта Даниш, Станиславів 15 зол., Роман Стефанович Добромиль 10 зол., замісць вінця на домовину бл. п. о. Михайла Барича, пароха Щи ця. — ВП. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 1472 1—1

На Студентську Харчівню“ зложили ВП.: о. Ганкевич 8·55, п. Мицкова 2, п. Копистянська 5, п. Вітошинська 10, п. Шанковська 5, Взаїмна Поміч Учит., Перемишляни 25, п. Громницька 5, п. Ніжанковська 20, п. Моровик 10, п. Михальчишин 10, п. Олексишин 15, п. Мезенко 15, п. Чемеринська 10, п. Добровольський 5, п. Пушкар 10, п. Микляшевич 5, п. Моровик 10, п. Пелеська 5, п. проф Липинський 10 шилінґів, п. Стольницька 7·45, п. Стакурський 20, Чит. Просвіти в Зашкові 24, Дрібні збірки у Львові 70. — В натураліях (вартість в золот.): Маслосоюз — 40, село Миколаїв — 40 село Малехів — 40, Н. Н. — 5, Народна Торговля — 45, село Збоїска — 20. село Миклашів — 50. 1468 1-1

Відчит д-ра Е. Бузачинського п. н. „Новійша хірурґія селезінки“ відбудеться дня 21.II. 1929 р. в год. 7. вечером в домівці Українського Лікарського Товариства, вул. Руська 3/II. 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

РУТИНОВАНИЙ конціпієнт пошукує посади. Зголошення приймає канц. Д-ра Хробака в Перемишлі. 1463 —5

ПЛАТИМО високі ціни за золото, бриланти і перли Домбровскі-Розважевскі, Львів, (Готель Жоржа), вул. Академічна ч. 2. Оцінка безплатно. 13 6 33—

ІНТЕЛІҐЕНТНА особа, середніх літ середнього росту, совісна ґаздиня, роботяща доматорка. Уміє дуже добре і смачно варити, печи, прати і прасовати, пошукує місця до старшого пана або вдівця священика на виїзд. Може бути негайно. Платня невелика після умови. Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „С. Н. пильна“. 1473 1—2

ПРОСВІТЯНСЬКИЙ ГИМН на мішаний хор, партитура з голосами 5 зол. „Торбан“ Львів. вул. Оссолінських ч. 6. 1455 2—5

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів пл. Марійська ч. 5. Купую бриланти, золото, срібло плачу найвищі ціни 3 138-?

ОЛЕКСА МОСКАЛЬ з Волі Старицької пов. Яворів уроджений 12.III. 1901 р. уневажнює отсим згублену військову книжочку виставлену через П. К. У. в Городку. 1471 1—3

ФРАНЦУСЬКОГО і гри на фортепіяні вчить дипльомована професорка, евентуально за обід. Ласкаві листи до Адміністрації „Діла“ під „Француженка“ 1469 1—1

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ Й. ГРИШПРУНГА, Личаківська 34 приймають вписи на ново 5-ти місячний торговельний курс. Стенографія і писання на машинах. 1475 1—4

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціаліст недуг легенів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентґеном. 12—2

Д-р Ростислав Білас

орд. при вул. Коперника ч. 48.

1445 2—3

Спеціаліст скірних, венер. недуг і косметики

1476 1—1

Д-р Роман Дольницький

орд. 3—6 поп., Глубока 10. партер.

Кварцева лямпа і діятермія.

ОСТОРОГА! Остерігаю, щоби хтонебудь не хотів покористуватися оригіналами вкрадених в жовтні м. р. документів Тимочка Євгена, урodж. 1901 р., а саме: свідоцтвом зрілости української ґімназії в Перемишлі, метрикою і свідоцтвом польського горожанства. 1470 1—2

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів пломбування й виймання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. II. 1. Урядовцям і студентам значна знижка. 1459 Тел. 65 73. 2—5

Від Управління Синодальної Ради Православної Чеської Церкви.

Сим повідомляється, що до неї вступило прохання від Олександри Чорнової-Карпюкової, з заходом про розвід її шлюбу з Олександром Олександровичем Карпюком, з причини його безвісного довголітнього перебування. Осіб знаючих місце його перебування, просять повідомити а адресу: Sinodalni Rada Pravoslavne Cirkve v Praze XII, Zahrebska 6. 1402 1—3

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Т-ва „Сільський Господар“
у ЛЬВОВІ,
відложено на день 1. березня (марта) 1929 року.

Вони відбудуться з оголошеним раніше порядком нарад, у Львові, при вул. Рутовського ч. 12 — „Українська Бесіда“. Філії, Кружки „Сільського Господаря“, Кооперативи, що є членами „С. Г.“ і Р. С. У. К. вишлють обовязково на ці Збори своїх делегатів. Всі прочі члени Т-ва запрошені з голосом дорадчим.

1467 1—1 **Головна Рада**

Подяка.

Високоповажаному д-рові Олександрові Барвінському складаю на тій дорозі сердечну, дружню подяку за щирий, повний посвяти труд у несенню лікарської помочі в часі недуги моєї Дорогої Тети бл. п. Гелени Сватон. Рівночасно почуваюсь до обовязку зложити також щиросердечну подяку Всім тим, що віддали Дорогій Покійниці послідну прислугу та дали докази щирого співчування.

Д-р Володимир Білозор з родиною.

1474 1—1

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.